

opusdei.org

Historia Opus Dei

Jak powstało i rozwijało się
przez lata "Dzieło Boże"?
Zapraszamy do lektury.

17-02-2011

1. Święty Josemaría narzędziem Bożym służącym do realizacji Opus Dei

Josemaría Escrivá de Balaguer
urodził się w Barbastro (Hiszpania) 9
stycznia 1902 roku. Jego rodzice José
Escrivá y Corzán i María de los
Dolores Albás y Blanc dawali mu
nieustanny przykład

chrześcijańskiego i rodzinnego życia, który odcisnął na jego życiu głęboki ślad. Był drugim z sześciorga dzieci tego małżeństwa. Kiedy Josemaría był jeszcze dzieckiem, w ciągu trzech lat umarły jego trzy siostrzyczki. On sam również znalazł się na granicy śmierci, kiedy miał dwa lata. Został uleczony w niespodziewany sposób i fakt ten przypisano wstawiennictwu Najświętszej Maryi Panny z Torreciudad.

W 1914 roku musiał przeprowadzić się ze swoją rodziną do Logroño po bankructwie przedsiębiorstwa tekstylnego, które do tej pory dawało rodzinie Escrivá nieskrępowaną sytuację finansową. Rozpoczęły się trudne lata, którym stawili czoła zjednoczeni wobec przeciwności, z wielką ufnością w Boga. W takiej sytuacji upływała młodość Św. Josemaríi.

Zimą roku szkolnego 1917-18, kiedy uczył się w ostatniej klasie państwowego liceum w Logroño, zobaczył na ulicy ślady, które pozostawiły na śniegu bose stopy pewnego karmelity. Dla duszy Św. Josemaríi ślady te stanowiły wezwanie do pogłębiania życia chrześcijańskiego. Były początkiem tego, co później nazywał okresem „przeczuć”, przeczuć Miłości Boga, która dotykała jego sumienia[1]. Czuł się wzywany przez Boga, nie wiedząc jednak jasno, dokąd zwraca się to wezwanie, i postanowił zostać księdzem, myśląc, że w ten sposób będzie łatwiej przygotowany, żeby spełniać wolę Bożą. Dlatego porzucił swój plan studiowania architektury, żeby rozpocząć w październiku 1918 roku studia jako alumn zewnętrzny seminarium duchownego w Logroño. Miał wówczas siedemnaście lat.

Po odbyciu dwóch pierwszych lat studiów w seminarium, w 1920 roku

przeniósł się do Saragossy, gdzie zapisał się na ówczesny Uniwersytet Papieski, będąc równocześnie alumnem seminarium Świętego Franciszka z Paoli, zwanego również, przez wzgląd na historyczne początki, seminarium Świętego Karola Boromeusza. Pobożność i dojrzałość, jakie okazywał, sprawiły, że kardynał Soldevilla w 1922 roku udzielił mu wcześniej tonsury i mianował go inspektorem, które to stanowisko dawało mu rangę przełożonego w tym seminarium. W tym samym roku, idąc za radą swojego ojca i za pozwoleniem przełożonych seminarium, rozpoczął studia prawnicze na Uniwersytecie w Saragossie[2], które odbywał bez szkody dla swoich studiów seminaryjnych. W okresie studiów uniwersyteckich prowadził intensywne apostołstwo wśród kolegów i wykładowców.

Został wyświęcony na prezbitera 28 marca 1925 roku. Po śmierci ojca, która nastąpiła w Logroño kilka miesięcy wcześniej, jego matka i dwoje rodzeństwa przenieśli się do Saragossy, gdzie Św. Josemaría utrzymywał ich swoją pracą. Po krótkim doświadczeniu na stanowisku wikariusza w parafii w Perdiguerze, niewielkiej wiosce w prowincji Saragossa, i kilku tygodniach w miejscowości Fombuena rozwijał swoją kapłańską posługę w kościele Świętego Piotra Nolasco w Saragossie. W 1927 roku przeniósł się do Madrytu za pozwoleniem biskupa, żeby odbyć studia doktoranckie z prawa świeckiego i przygotować doktorat na Uniwersytecie Centralnym, ponieważ tylko w stolicy istniała możliwość uzyskania stopnia doktora. W tym samym roku uzyskał w Saragossie magisterium z prawa.

W pierwszym okresie pracował w Madrycie jako kapelan Patronatu Chorych, instytucji dobroczynnej, którą kierowało niedawno założone Zgromadzenie Dam Apostolskich Najświętszego Serca Jezusowego. Prowadził hojną pracę duszpasterską w służbie tej instytucji, pośród ubogich, dzieci i chorych. Obcował również z osobami zamożnymi, zachęcając je do rozwoju życia duchowego i hojności w stosunku do innych. Równocześnie prowadził zajęcia z prawa kanonicznego i z prawa rzymskiego w tej samej uczelni, żeby móc utrzymać rodzinę, którą przywiózł ze sobą do Madrytu.

2. Opus Dei rodzi się w Kościele

Dnia 2 października 1928 roku, podczas rekolekcji w Madrycie, Święty Josemaría, wówczas młody, dwudziestosześcioletni kapłan, „ujrzał" to, czego Pan żądał od niego w służbie Kościołowi i co do tej pory

tylko „przeczuwał”; a mianowicie założenie Opus Dei[3].

„Św. Josemaría został wybrany przez Pana, by głosić powszechne powołanie do świętości i ukazywać, że codzienne życie i zwykła praca są drogą do świętości. Można powiedzieć, że był on świętym zwyczajności. Był bowiem przekonany, że ten, kto żyje w świetle wiary, we wszystkim widzi okazję do spotkania z Bogiem, wszystko jest dla niego bodźcem do modlitwy. W tej perspektywie odsłania się nieoczekiwana wielkość codziennego życia. Świętość okazuje się naprawdę dostępna dla wszystkich”[4].

14 lutego 1930 roku Święty Josemaría dzięki nadprzyrodzonemu natchnieniu zrozumiał, że również kobiety powinny należeć do Opus Dei. Pod koniec 1931 roku opuścił Patronat Chorych i rozpoczął swoją posługę w Patronacie Świętej

Elżbiety, najpierw jako kapelan, a następnie jako rektor. Patronat Świętej Elżbiety, instytucja wspierana w Madrycie przez Króla Hiszpanii, obejmowała szkołę zakonnic ze Zgromadzenia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i klasztor augustianek. Do opieki kapłańskiej zakonnice miały jednego rektora i dwóch kapelanów[5].

Od tamtych pierwszych lat, przed hiszpańską wojną domową (1936-1939), Założyciel podjął dzieło redagowania tekstów na temat ducha i działalności Opus Dei. Rozróżniał między *Instrukcjami*, mającymi na celu zbieranie, obok głębokich rozważań na temat ducha Opus Dei, doświadczeń i praktycznych szczegółów dotyczących pracy apostołskiej prowadzonej przez wiernych Dzieła, a *Listami*, mającymi w większym stopniu charakter prezentacji[6].

W 1934 roku opublikował *Różaniec Święty* i *Rozważania duchowe*, które, znacznie rozszerzone, w 1939 roku zamieniły się w *Drogę*, jego najbardziej znane dzieło, rozpowszechnione na całym świecie. W tę książkę wlał swoje własne doświadczenie duchowe, co tłumaczy fakt, że chociaż została ona napisana w ściśle określonych okolicznościach historycznych, zachowuje swoją aktualność i nadal interesuje miliony osób żyjących w bardzo odmiennych warunkach kulturowych[7].

Również w latach 30. pojawiły się pierwsze osoby, które dzięki apostołskiemu impulsowi Świętego Josemaríi poczuły powołanie do bycia członkami Opus Dei. Założono pierwszy ośrodek pracy apostołskiej. Oprócz tego, w chwili wybuchu konfliktu zbrojnego w Hiszpanii przygotowywano ekspansję Opus Dei do Walencji i Paryża. Trzeba było poczekać na zakończenie wojny, żeby

rozpocząć rozszerzanie Dzieła na inne duże miasta Hiszpanii. Święty Josemaría prowadził całą tę pracę za wiedzą i z zachętą władz diecezjalnych.

W 1939 roku, po zakończeniu wojny domowej w Hiszpanii stabilna działalność apostolska rozpoczęła się w Walencji, skąd od razu przybyli nowi wierni do Opus Dei. Niemal natychmiast Opus Dei rozpoczęło pracę w Barcelonie i Valladolid (1940), a wkrótce potem w Saragossie, Bilbao, Sewilli i Santiago de Compostela. Liczba członków Opus Dei i rozmiary działalności apostolskiej wzrosły znacząco w latach czterdziestych. Nasiliła się również praca z kobietami i w 1942 roku otwarto w Madrycie pierwszy kobiecy ośrodek.

3. Pierwsza aprobata kanoniczna

Dnia 19 marca 1941 roku Opus Dei uzyskało aprobatę jako

stowarzyszenie pobożne (*pia unio*) ze strony biskupa Madrytu. Mons. Leopoldo Eijo y Garay pragnął w ten sposób położyć kres serii oszczerczych kampanii — które zrodziły się zarówno w środowiskach kościelnych, jak i politycznych — w sporej części spowodowanych niezrozumieniem nowości przesłania Opus Dei: powszechnego powołania do świętości poprzez pracę zawodową i inne codzienne zajęcia oraz apostołstwo pośród świata.

14 lutego 1943 roku Założyciel, ponownie zainspirowany przez Boga, odnalazł w Kapłańskim Stowarzyszeniu Świętego Krzyża sposób na przyłączenie kapłanów, którzy, jako część duszpasterskiego zjawiska Opus Dei mogliby zająć się prowadzeniem zajęć apostołskich powierzanych im przez Założyciela. Biskup Madrytu, posiadając „*nihil obstat*” Stolicy Świętej, erygował w

tym samym roku tę instytucję jako stowarzyszenie życia wspólnego bez ślubów publicznych.

Było oczywiste, że przyjęte rozwiązanie kanoniczne nie może być ostateczne. Od początku, i tak podawano również w oficjalnych dokumentach, wierni Opus Dei byli zwykłymi chrześcijanami i postępowali jak zwykli chrześcijanie — obywatele jak inni, którzy żyli ze swojej pracy, bez szczególnych odznak, którzy prowadzili swoją działalność apostolską z naturalnością, wśród swoich krewnych i przyjaciół, posiadając taką inicjatywę i odpowiedzialność jak ktoś, kto obraca się wśród podobnych sobie. Opus Dei było instytucją, która wymagała nowych sformułowań prawnych, które poza tym miały zagwarantować jedność — formacji, rządzenia i apostołstwa — wokół własnego pasterza.

Tymczasem rozwijała się działalność apostołska i ewangelizująca.

Wzrastała liczba osób — mężczyzn i kobiet — które prosiły o przyjęcie do Opus Dei. Pierwsze święcenia kapłańskie wiernych z Opus Dei miały miejsce 25 czerwca 1944 roku. Trzema kapłanami, wyświęconymi przez biskupa Madrytu, byli Álvaro del Portillo, José María Hernández Garnica i José Luis Múzquiz — trzech inżynierów. Obecnie otwarte są ich sprawy kanonizacyjne. Po zakończeniu drugiej wojny światowej, posiadając już dwadzieścia ośrodków i kilkuset wiernych w Hiszpanii, Opus Dei mogło rozpocząć ekspansję w innych krajach. Na pierwszym miejscu w państwach europejskich: Portugalii (1945), Włoszech i Wielkiej Brytanii (1946), Irlandii i Francji (1947), a następnie za oceanem, w Ameryce: w Meksyku i Stanach Zjednoczonych (1949); w Chile i w Argentynie (1950).

Szybkie rozpowszechnienie międzynarodowe Opus Dei było jeszcze jednym powodem propozycji zmiany jego statusu prawnego. Chociaż krok z 1943 roku miał duże znaczenie, było oczywiste, że dla rozwoju Opus Dei, potrzeba prawnego uznania o powszechnym charakterze. W ten sposób odbywała się dalej długa droga prawna Dzieła, która między innymi doprowadziła Świętego Josemaríę do przeniesienia się do Rzymu w 1946 roku i do ustanowienia tam swojego miejsca pobytu. Po intensywnych miesiącach modlitwy, poświęcenia i pracy, w lutym 1947 roku Papież Pius XII zaaprobował Opus Dei jako instytut świecki. Na tej nowej podstawie prawnej, przewyższającej poprzednie, która jednak nie była jeszcze w pełni odpowiednia, Dzieło kontynuowało swój wzrost.

Liczba wiernych, która w 1946 roku osiągała liczbę 268, w pierwszych

miesiącach 1950 roku sięgnęła 2954. Liczba kapłanów, których w 1946 było czterech, w 1950 roku sięgnęła dwudziestu trzech. Ośrodków Dzieła było ponad sto i znajdowały się w różnych krajach Europy i Ameryki, przewyższając czterokrotnie liczbę ośrodków istniejących w 1946 roku. Dnia 16 czerwca 1950 roku dekretem *Primum inter* Stolica Święta udzieliła Opus Dei definitywnej aprobaty jako instytucji na prawie papieskim. Aprobata z 1950 roku, chociaż nie była rozwiązaniem właściwym dla natury Opus Dei, pozwoliła na przystępowanie do Opus Dei osób żyjących w związkach małżeńskich oraz kapłanów inkardynowanych w swoich diecezjach do Kapłańskiego Stowarzyszenia Świętego Krzyża.

4. Rozwój i ekspansja

Opus Dei nadal rozprzestrzeniało się po świecie i jego członkowie pod wpływem Świętego Josemaríi,

apostolstwa osobistego i współpracy wielu innych osób uruchomili istotne inicjatywy w dziedzinie edukacji i opieki nad innymi: uniwersytety, szpitale, szkoły rolnicze, inne szkoły i ośrodki kształcenia zawodowego w bardzo różnych krajach i środowiskach społecznych. Aprobata z 1950 roku uwzględniała figurę współpracowników Opus Dei: osób, które nie wiążąc się prawnie z Prałaturą w charakterze członków, współpracują przy pomocy modlitwy, jałmużny i, w zależności od sytuacji, pracy przy apostolstwie Opus Dei i korzystają z jego dóbr duchowych. Na współpracowników przyjmowano również niekatolików, a nawet niechrześcijan.

Rozpowszechnienie i rozszerzenie apostolstwa opierało się przede wszystkim na środkach nadprzyrodzonych. Oprócz tego, Święty Josemaría wspierał formację członków w dziedzinie organizacji i

zarządzania Opus Dei. W 1948 i 1953 roku utworzył dwa międzynarodowe ośrodki formacyjne z siedzibą w Rzymie — jeden dla mężczyzn, a drugi dla kobiet — odpowiednio: Rzymskie Kolegium Świętego Krzyża i Rzymskie Kolegium Najświętszej Maryi Panny.

Postać instytutu świeckiego nie była odpowiednia dla założycielskiego charyzmatu Dzieła, chociaż była formą prawną, która wiążąc się z systemem ponaddiecezjalnym, ułatwiła rozpowszechnienie Opus Dei w różnych krajach. Konkretnie w 1951 roku rozpoczęła się praca w Kolumbii i Wenezueli; w 1952 roku — w Niemczech; w 1953 roku — w Gwatemali i Peru; w 1954 roku — w Ekwadorze; w 1956 — w Urugwaju i Szwajcarii; w 1957 — w Brazylii, Austrii i Kanadzie; w 1958 — w Japonii, Kenii i Salwadorze; w 1959 — w Kostaryce; w 1960 — w Holandii; w 1962 — w Paragwaju; w

1963 — w Australii; w 1964 — na Filipinach; w 1965 — w Belgii i Nigerii oraz w 1969 — w Portoryko.

Historia Opus Dei w ostatnich pięciu latach życia jego Założyciela była naznaczona umacnianiem i rozwojem pracy apostołskiej na pięciu kontynentach, nadzieją osiągnięcia upragnionego ostatecznego rozwiązania prawnego, wyzwaniem stawianym Kościołowi po II Soborze Watykańskim oraz intensywną katechezą dla wielu tysięcy osób, którą Święty Josemaría prowadził w latach 1972-1975 w Europie i Ameryce. Dnia 26 czerwca 1975 roku Założyciel zmarł nagle w Rzymie. W owej chwili Opus Dei liczyło około 60 000 wiernych.

Na następcę Założyciela wybrano księdza Álvaro del Portillo, najbliższego współpracownika Założyciela od lat trzydziestych. Za jego rządów Opus Dei uzyskało

ostateczne rozwiązanie prawne, które było już przewidywane przez Założyciela: prałatura personalna o powszechnym zasięgu, to znaczy, część ludu Bożego rządzona przez prałata w charakterze własnego pasterza wraz z własnym prezbiterium[8]. W styczniu 1991 roku Ojciec Święty wyświęcił prałata Opus Dei Mons. Álvaro del Portillo na biskupa. Rozpoczęła się praca apostolska w 21 nowych krajach: 1978 — Boliwia; 1980 — Zair, Wybrzeże Kości Słoniowej i Honduras; 1981 — Hongkong; 1982 — Singapur i Trynidad i Tobago; 1984 — Szwecja; 1985 — Tajwan; 1987 — Finlandia; 1988 — Kamerun i Dominikana; 1989 — Makao, Nowa Zelandia y Polska; 1992 — Nikaragua, Węgry i Czechy; 1993 — Indie i Izrael oraz 1994 — Litwa.

Mons. Álvaro del Portillo zmarł 23 marca 1994 roku. Na czele Prałatury zastąpił go Mons. Javier Echevarría,

również bliski współpracownik Świętego Josemaríi przez ponad dwa dziesięciolecia. Został wyświęcony na biskupa w styczniu 1995 roku. Od tego czasu praca Opus Dei rozpoczęła się w Estonii, na Słowacji, w Libanie, w Panamie i Ugandzie (1996); w Kazachstanie (1997); w RPA (1998); w Słowenii i Chorwacji (2003); na Łotwie (2004); w Rosji (2007); w Rumunii, Indonezji i Korei Południowej (2009).

Założyciel Opus Dei został beatyfikowany przez Jana Pawła II 17 maja 1992 i ten sam Papież kanonizował go w październiku 2002 roku na placu Świętego Piotra w obecności blisko pół miliona osób pochodzących z pięciu kontynentów.

5. Sytuacja kanoniczna Opus Dei

Od początku lat sześćdziesiątych Założyciel przedstawiał Stolicy Świętej konieczność rewizji statusu prawnego Opus Dei, które

rozprzestrzeniło się na pięć kontynentów. Nauka o powszechnym powołaniu do świętości i posłannictwie świeckiego w Kościele, którą Święty Josemaría rozpowszechniał od lat trzydziestych, znalazły potwierdzenie i impuls wraz z II Soborem Watykańskim[9]. **Również dokumenty przyjęte przez to zgromadzenie powszechne pozwoliły, aby wreszcie otworzyła się droga ku odpowiedniemu rozwiązaniu prawnemu.**

Istotnie charyzmat Opus Dei odnalazł swój właściwy wyraz prawny w postaci prałatur personalnych przewidzianych na Soborze dla wypełniania szczególnych zadań duszpasterskich[10]. **Dnia 19 marca 1983 roku rozpoczęto realizację konstytucji apostolskiej *Ut sit*, którą Papież Jan Paweł II, z dniem 28 listopada, erygował Opus Dei jako prałaturę personalną o**

powszechnym zasięgu, wyposażoną we własne statuty.

A zatem Prałatura Świętego Krzyża i Opus Dei, albo po prostu Opus Dei, to instytucja Kościoła o strukturze jurysdykcyjno-hierarchicznej, to znaczy, forma samoorganizacji Kościoła katolickiego, która ma strukturę analogiczną do struktury diecezji (nie będąc nią) i której misją jest głoszenie powszechnego powołania do świętości i wspieranie wśród katolików wszystkich stanów społecznych uświęcenia poprzez pracę zawodową i okoliczności życia codziennego. Za pośrednictwem Kapłańskiego Stowarzyszenia Świętego Krzyża — stowarzyszenia kleryckiego, wewnętrznie złączonego z Prałaturą — pomaga kapłanom diecezjalnym umacniać ich powołanie do świętości w sprawowaniu kapłańskiej posługi.

F. M. Requena styczeń 2011

Bibliografia podstawowa

Wśród biografii Świętego Josemaríi należy wyróżnić trzytomową książkę Andrésa Vázquez de Prady, *Założyciel Opus Dei* wydaną przez Rialp (polskie wydanie to koedycja Wydawnictwa „M” i Księgarni Św. Jacka).

Inne interesujące biografie: François Gondrand, *Al paso de Dios. Josemaría Escrivá de Balaguer, Fundador del Opus Dei*, Rialp; Peter Berglar, *Opus Dei: vida y obra del Fundador Josemaría Escrivá de Balaguer*, Rialp; Ana Sastre Gallego, *Tiempo de caminar: semblanza de Monseñor Josemaría Escrivá de Balaguer*, Rialp

Na temat historii Opus Dei można poza tym wskazać: Amadeo de Fuenmayor, Valentín Gómez-Iglesias y José Luis Illanes, *El itinerario jurídico del Opus Dei: historia y defensa de un carisma*, Eunsa; John F. Coverdale, *La fundación del Opus Dei*,

Ariel; y Federico M. Requena y Javier Sesé, *Fuentes para la historia del Opus Dei*, Ariel.

W 2001 utworzono w Rzymie Instytut Historyczny Świętego Josemaríi Escrivy de Balaguer mający na celu publikację wszystkich jego dzieł i ożywianie studiów nad jego osobą i nauczaniem. W styczniu 2007 roku ujrzał światło dzienne pierwszy numer czasopisma instytutu: *Studia et Documenta. Rivista dell'Istituto Storico San Josemaría Escrivá*, którego dział bibliograficzny stanowi główne źródło poznania bibliografii na temat Świętego Josemaríi i Opus Dei.

[1] A. Vázquez de Prada, *Założyciel Opus Dei*, I, Wydawnictwo „M”-Księgarnia Św. Jacka, Kraków-Katowice 2002.

[2] Cfr. R. Herrando Prat de la Riba, *Los años de seminario de Josemaría Escrivá en Zaragoza (1920-1925)*, Rialp, 2002, str. 212 i nn.

[3] O jego założeniu i nazwie pisał kardynał Ratzinger w *L'Osservatore Romano* 6 października 2002 roku, w dniu kanonizacji Świętego Josemaríi: „Moją uwagę zawsze zwracało, jakie znaczenie nadawał Josemaría Escrivá nazwie Opus Dei. Interpretacja jest właściwie biograficzna, pozwala zrozumieć założyciela i jego fizjonomię duchową. Escrivá wiedział, rozumiał, że powinien coś założyć, a jednocześnie był przekonany, że to coś nie jest jego dziełem, on nie wymyślił niczego. Po prostu Pan posłużył się nim, w rzeczywistości więc to nie było jego dzieło, ale Dzieło Boga. On był po prostu narzędziem, poprzez które Bóg działał”. „[...] Josemaría Escrivá nie uważał się za „założyciela”

czegokolwiek i dlaczego widział siebie po prostu jako człowieka, który chce wypełnić wolę Bożą, sekundować Jego działaniom, dziełu – w rezultacie – Boskiemu. W tym znaczeniu jest to dla mnie przesłanie bardzo ważne, przesłanie teocentryczne. Escrivá działa zgodnie ze słowami Jezusa, ufa, że Bóg nie zostawił świata samemu sobie, ale działa nieustannie, do nas natomiast należy po prostu być do Jego dyspozycji, być dyspozycyjnymi poprzez bycie zdolnymi odpowiedzieć na Jego wołanie. Przesłanie to pomaga również w przezwyciężeniu tego, co uważane jest za wielką pokusę naszych czasów: zuchwalstwa myślenia, że po Big Bang Bóg wycofał się z naszej historii. Działanie Boga nie ustało po tzw. wielkim wybuchu, wręcz przeciwnie, trwa w czasie, zarówno w świecie natury, jak i świecie człowieka".

[4] Jan Paweł II, *Przemówienie z 7-X-2002, w dzień po kanonizacji Św. Josemaríi* (www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/speeches/2002/october/documents).

[5] A. Vázquez de Prada, *Założyciel Opus Dei*, I, Wydawnictwo „M”-Księgarnia Św. Jacka, Kraków-Katowice 2002, rozdz. VII-VIII.

[6] Vid. J. L. Illanes, *Obra escrita y predicación de San Josemaría Escrivá de Balaguer*, w: *Studia et Documenta*, 3 (2009), str. 203.

[7] Za *Drogą* poszły inne publikacje: w 1944 roku opublikował obszerną monografię pod tytułem *La Abadesa de las Huelgas* [*Przeorysza z Las Huelgas*]. W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych oddał do druku: *Rozmowy z prałatem Escrivá* (1968) i *To Chrystus przechodzi* (1973). Pierwszy tom zbiera liczne wywiady, jakich udzielił różnym środowiskom społecznego przekazu z całego

świata i w których odpowiadał na pytania na temat Opus Dei i jego działalności. Poruszał również aktualne kwestie dotyczące Kościoła i świata. *To Chrystus przechodzi* obejmuje osiemnaście tekstów jego kazań, które dotyczą głównych świąt roku liturgicznego. Dzieło stanowi podsumowanie niektórych istotnych aspektów życia chrześcijańskiego ogółem i ducha Opus Dei w szczególności. Pośmiertnie opublikowano książki: *Przyjaciele Boga* (1977), *Droga Krzyżowa* (1981), *Bruzda* (1986) i *Kuźnia* (1987), przetłumaczone na liczne języki i rozpowszechnione wśród milionów osób na całym świecie. W 2004 roku opublikowano krytyczno-historyczne wydanie *Drogi*, a w 2010 roku takie wydanie *Różańca Świętego*.

[8] Cfr. A. de Fuenmayor-V. Gómez Iglesias-J. L. Illanes, *El itinerario jurídico del Opus Dei, historia de un carisma*, Eunsa, 1989, rozdz. X;

również E. Baura, *Régimen*, artykuł opublikowany na www.collationes.org (2010)

[9] Cfr. II Sobór Watykański, konstytucja dogmatyczna *Lumen gentium*, rozdz. V.

[10] Cfr. II Sobór Watykański, dekret *Presbyterorum ordinis*, 10 oraz dekret *Ad gentes*, 20.

.....

pdf | dokument generowany
automatycznie z [https://
dev.opusdei.org/pl-pl/article/5-historia-
opus-dei/](https://dev.opusdei.org/pl-pl/article/5-historia-opus-dei/) (13-08-2025)